

Procedures gebruik van drones door het waterschap

1. Inleiding

Het gebruik van drones maakt stormachtige ontwikkelingen door. Drones zijn op afstand bestuurd, onbemande luchtvaartuigen. Door deze stormachtige ontwikkeling rijzen steeds meer vragen omtrent de privacy aspecten die aan het gebruik van drones zijn verbonden. Het gebruik daarvan kan een inbreuk op de privacy van bijvoorbeeld omstanders opleveren en het waterschap moet bewust zijn van de mogelijke consequenties daarvan. Bij het gebruik van camera's op drones kunnen personen in beeld komen. Daarmee is nog niet gezegd dat er sprake is van persoonsgegevens. Daarvoor is het nodig dat de desbetreffende personen identificeerbaar zijn. Dat kan het geval zijn, indien een gezicht van een persoon herkenbaar in beeld komt. Maar ook andere informatie die drones kunnen verzamelen en verwerken, zoals kentekengegevens, biometrische gegevens, locatiegegevens en verkeersgegevens, kunnen worden aangemerkt als persoonsgegevens, indien die informatie betrekking heeft op een geïdentificeerde of identificeerbare persoon. Een opname door een camera op een drone die alleen de bovenkant van personen laat zien en zonder gebruik van geavanceerde middelen niet tot identificatie van deze personen kan leiden, is geen persoonsgegeven. Bij het gebruik van drones door het waterschap moet rekening gehouden worden met:

- bescherming van de persoonlijke levenssfeer (privacy) zoals onder meer in artikel 8 is neergelegd in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (EVRM) en artikel 22 van de Grondwet;
- bescherming van persoonsgegevens (AVG).

2. Aanleiding en achtergrond

Het gebruik van drones door het waterschap kan door een willekeurige omstander als een ongewenste inbreuk op zijn/haar privacy worden gezien. Op locaties in het beheergebied waar een drone van het waterschap de lucht in gaat, is Noorderzijvest zichtbaar en aanspreekbaar voor omstanders. Om goed aanspreekbaar te zijn is het van belang dat alle betrokkenen voldoende informatie en kennis hebben over het vliegen met drones en de privacy regels die daarbij horen. Het vliegen met drones valt in Nederland onder de Regeling Modelvliegen.

3. Doelstelling

Doel van deze procedure is dat het waterschap op een correcte wijze voldoet aan het verzamelen van objectgegevens en/of het maken van foto's/films waarbij rekening wordt gehouden met de privacy en de bescherming van persoonsgegevens.

4. Reikwijdte

De drones die het waterschap gebruikt worden alleen ingezet in de volgende situaties:

1. Voor landmeetkundige werkzaamheden;
2. Voor inspectie watergangen, dijken en taluds;
3. Voor het maken van luchtfoto's/-films voor diverse doeleinden (bijvoorbeeld voor projecten of voor algemene communicatiedoeleinden).

Het waterschap gebruikt twee type drones:

1. Maximale hoogte 120 meter en binnen 500 meter zichtbaar voor de piloot;
2. Maximale hoogte 50 meter en binnen 100 meter zichtbaar voor de piloot.

Voor type 1. zijn twee (op termijn drie) medewerkers opgeleid (en bevoegd). Voor type 2. volstaat een licht certificaat. Hiervoor zijn slechts 1 tot enkele medewerkers opgeleid. De drones zijn goedgekeurd om te vliegen volgens de regels van de Inspectie Leefomgeving & Transport.

Deze procedure is tevens van toepassing voor foto's/films die (eventueel) gemaakt worden bij de schouw van de watergangen met behulp van een helikopter. Tot slot: deze procedure geldt ook voor de inzet van drones door derden die in opdracht van het waterschap vluchten uitvoeren en opnamen maken. In de verwerkingsovereenkomst zal dit worden vastgelegd.

5. Procedure eigenaar

De eigenaar van deze procedure is de teamleider informatieprocessen en de teamleiders beheer en onderhoud. In samenwerking met de Privacy Officer zorgen deze voor een actuele beschrijving van de procedure.

6. Risico's

Het gebruik van drones levert de volgende risico's op voor privacy:

- een drone is klein van formaat en is soms niet goed zichtbaar of hoorbaar; daardoor kan een persoon zich niet altijd bewust zijn dat een drone boven hem vliegt;
- een drone kan op meer/andere plaatsen komen dan een (vaste) camera;
- een drone is niet herkenbaar en te koppelen aan het werk van het waterschap; dat geeft mogelijk onrust;
- de toepassingsmogelijkheden van een drone zijn uitgebreid (camera, warmtebeelden, af luisteren, observeren, etc.); dat is niet duidelijk voor een persoon;
- data kan gemakkelijker worden onderschept (via sensoren via draadloze verbinding naar een grondstation) met het gevaar van datalekken.

Om de risico's te beperken/verminderen en de communicatie te bevorderen treft het waterschap de volgende maatregelen:

- het toepassen van privacy by design en privacy by default bij de verwerking van de beelden.
- het toepassen van beveiligingsmaatregelen (autorisaties e.a.).
- gedragscode bij gebruik van een drone.
- een specifieke Q & A voor gebruik van drones.

7. Uitvoeringsregels voor het werken met een drone

Algemene regels

- Bij het gebruik van de drones mag niet boven een aaneengesloten bebouwing worden gevlogen. Echter een rijtje woningen in het buitengebied wordt niet als zodanig aangemerkt.
- Van de vluchten die worden uitgevoerd wordt een logboek door de dronepilot bijgehouden. De gegevens die hierin worden vastgelegd zijn in ieder geval: datum vlucht, begin- en eindtijd, doel van de vlucht, locatie, bestuurder van de drone alsmede een paraaf van de bestuurder.
- De bestuurder van de drone is gecertificeerd om te mogen vliegen.
- Er is een WA-verzekering afgesloten met dekking voor schade en herstel.
- De medewerker en leidinggevende zijn beide verantwoordelijk voor een goede toepassing van de AVG bij het werken met een drone.

Gedragscode bij gebruik van een drone

Het algemene uitgangspunt bij het werken met een drone is dat alleen de minimaal benodigde informatie wordt vastgelegd. Dus het gaat primair om het vastleggen van het object en niet om het vastleggen/registreren van een persoon.

Het waterschap heeft daarnaast een gedragscode over het gebruik van een drone. Hierbij is belangrijk dat:

- personen niet bewust worden gefotografeerd;
- beelden met daarop personen bij de verdere verwerking worden verwijderd of waarbij personen onzichtbaar worden gemaakt;
- toegang tot de opgeslagen beelden uitsluitend mogelijk is voor vooraf bepaalde, gemachtigde personen;
- beelden niet breed beschikbaar zijn/worden gesteld binnen het waterschap;
- beelden niet zonder toestemming van het waterschap door een derde gebruikt mogen worden;
- periodiek controles worden uitgevoerd op bovenstaande punten.

Foto's van herkenbare personen die door of namens het waterschap zijn gemaakt

Indien met behulp van een drone toch foto's van personen worden gemaakt en deze worden gebruikt binnen het waterschap, dan moet dit vooraf kenbaar worden gemaakt aan de betreffende personen. Het maken van foto's door of namens het waterschap met herkenbare (of identificeerbare) personen op de foto valt onder de regels van de AVG. Er is dan sprake van een bedrijfsmatige activiteit ofwel de betreffende medewerker maakt de foto's ten behoeve van het waterschap en niet voor puur eigen persoonlijk gebruik. Dat betekent:

- het doel (grondslag) waarom de foto's worden gemaakt eenduidig is vastgelegd en bekend gemaakt;
- er toestemming is van de betreffende personen (uit vrije wil en er is geen twijfel over de toestemming).

Zie voor meer informatie over het maken van foto's de privacypagina op aQuanet.

8. Procedurebeschrijving periodieke controle

De primaire verantwoordelijkheid voor privacy en bescherming van persoonsgegevens ligt binnen de processen. Bij alle in gebruik zijnde drones zijn de betreffende teamleiders zelf verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoering van deze procedure. Dit betreft de zogenaamde eerste lijns controle. Onderdeel van het toetsing- en auditplan is het periodiek toetsen van de uitvoering door de Privacy Officer c.q. de FG.